

Oponentní posudek bakalářské práce

Název práce: Restaurování sochy sv. Václava z Lažan, restaurování sádrového reliéfu od Stanislava Suchardy

Autorka: Zuzana Auská, studentka 4. ročníku, Atelier restaurování a konzervace kamene a souvisejících materiálů

Vedoucí práce: MgA. Petr Rejman

Předložená bakalářská práce představuje restaurátorské zákroky na dvou objektech. Prvním je pískovcová skulptura sv. Václava z Lažan, druhým sádrový reliéf s mytologickým námětem ze sbírky Muzea Stanislava Suchardy.

V první části věnované restaurování sochy sv. Václava z výklenku hřbitovní brány v Lažanech se po základních informacích o díle a jeho zevrubném popisu seznamujeme s výsledky provedených průzkumů. V uměleckohistorickém průzkumu je pozornost věnována především osobnosti autora dotčeného díla, lužického sochaře Georga Vatera. V rozsahu, odpovídajícím významu kapitoly má čtenář možnost se seznámit s životopisnými údaji umělce i jeho inspiračními zdroji a vybranými dalšími díly. Zájem autorky tomto případě neopouští svatováclavské téma a představuje nám analogická díla, která mohla mít vliv na utváření kompozičního řešení sochy. Stranou nezůstává ani ikonografie díla. Následuje technologický průzkum, provedený se značnou důkladností, jehož protokol je vložen jako příloha. Průzkumové části lze snad vytknout, že zde není blíže specifikován použitý typ horniny, lokalita... V tomto bodě se lze setkat pouze se základní charakteristikou a slovem „škrovád“. Nepoučený čtenář se těžko mezi řádky dočte, že jde o tzv. škrovádský pískovec, hojně užívaný pro kamenosochařskou tvorbu na Chrudimsku. Na základě vyhodnocení provedených analýz je formulována koncepce restaurování. Zde je deklarován požadavek minimální intervence, který je podložen zjištěným stavem díla, nevyžadujícím rozsáhlejší zákrok. V tomto bodě je poněkud zavádějící formulace „ponechat objektu co největší intaktnost“ /intaktní - nedotčený/, který pravděpodobně v rámci zamýšleného rozsahu prací nelze dodržet.

K provedení restaurátorských prací na popisovaném artefaktu: Domnívám se, že práce byla provedena s odbornou erudicí a zcela naplnila cíle vytyčené zadáním. Jako jednoznačně pozitivní vnímám celkově přirozeně působící vzhled sochy po restaurování. Modelační doplňky, zde drobného charakteru, byly citlivě zapojeny co celku originálu, dobře působí i rekonstruované kovové atributy, dotvářející kompozici. Jako úspěšnou lze označit zvolenou metodu čištění, kterou bylo využito laseru. Čištění předcházely zkoušky. /Zde bych si dovilil poznámku, či otázku, zda by nebylo vhodné v rámci experimentální části (čištění z edukativních důvodů) vyzkoušet i některou z běžně využívaných metod, se kterou se studentka patrně bude v praxi setkávat častěji. / Vzhledem k výše uvedenému je možno jen zalitovat neodstranění stékanců barev v partii zad, které, byť v méně exponovaném pohledu, nepůsobí dobrým dojmem (nebo je jejich ponechání na místě záměrem nezkrasovat historickou skutečnost střikající barvy při natírání hřbitovní brány?). Rovněž ne zcela jasná je koncepce odstranění sádrovcových krust, kdy v některých pohledech modelace by si zasloužili intenzivnější redukci /můj názor/.

Následuje část druhá, představující restaurování sádrového reliéfu zobrazujícího modernistickou vizi mytické kněžny Libuše. Jejím autorem je významný protagonista českého secesně symbolistního sochařství Stanislav Sucharda. Sádrový reliéf je modelem pro realizaci kašny v Národním domě v Prostějově budovaného dle návrhu architekta Jana Kotěry v letech 1905 -1907 a pochází z autorovy pozůstalosti, deponované v jeho bubenečské vile.

Samotnému zásahu předchází opět velmi důkladný restaurátorský průzkum, zde navíc rozšířen o stat zabývající se ošetřením korodovaných kovových armatur, tedy problematikou úzce spjatou s praktickou stránkou řešení úkolu.

V teoretické části je kromě materiálových analýz věnována širší plocha především hledání vhodné technologie pro čištění sádrového povrchu. Tento krok představuje v celém procesu významný segment. Reliéf byl dlouhou dobu uložen ve sklepě Suchardovy vily, což se podepsalo na jeho stavu značnou depozicí prachových a sazových částic. Povrch sádry nebyl dle předložených analýz nijak ošetřen, či opatřen barevnou úpravou. Fakta získaná z laboratorních průzkumů rozšířila znalosti o typu povrchových depozitů a byla využita při praktických zkouškách čištění. Byla odzkoušena široká paleta postupů mechanického čištění – mikroabrazivní čištění z využitím různých typů abraziv, měkké gumy, odzkoušeno bylo i čištěním laserem. Výsledky jsou přehledně zapracovány do textu a doplněny detailní obrazovou dokumentací. V diskusi výsledků studentka zhodnotila jednotlivé postupy, konečné řešení je dostatečně argumentováno.

Rozsáhlý teoretický materiál seznamuje v samostatné kapitole čtenáře s problematikou koroze kovových armatur u sádrových odlitků. Samotnému experimentu předchází rešerše literatury, především z konzervátorské praxe v oblasti ošetření kovů. Zvolený výběr reprezentuje dobrý vstup do problematiky, pokud bych se však chtěl tématem zabývat hlouběji, uvítal bych širší výběr z literatury. Následuje samotný experiment na připravených vzorcích, charakteristika využitých materiálů a výsledky testů. V oblasti restaurování sádrových odlitků je ošetření kovových armatur jeden z hlavních problémů, který má na stav díla často velmi zásadní vliv (statické poruchy vlivem nárůstu objemu korodovaných armatur, tvorba skvrn korozních produktů železa...). Dotčený text představuje, dle mého názoru, fundovaný vhled do problematiky a přináší výsledky, které lze efektivně využít v rámci řešení obdobných úkolů v praxi.

Samotné provedení restaurátorského zákroku je možno opět hodnotit jako úspěšné. Výchozí pozice nebyla jednoduchá. Reliéf byl značně poškozen odlomením menších částí, tvarovými ztrátami, poměrně silným znečištěním a již zmíněnou korozí armatur. V úvodu stanovená koncepce komplexního zákroku zcela odpovídá této situaci. Studentce se podařilo shromáždit dostatečné množství podkladů pro rekonstrukci chybějící horní části architektury reliéfu. Tento zásadní vstup do organismu díla lze tedy plně akceptovat. V rámci úkolu měla rovněž možnost osvědčit své schopnosti v řadě restaurátorských disciplín – čištění, lepení, plastické retuše, tvarová rekonstrukce, barevné retuše. Lze říci, že se tak stalo na profesionální úrovni. Po restaurování je možné opět vnímat dílo v jeho plné formě, menší tmely jsou dobře barevně zapojeny retuší. Kladně hodnotím i možnost rozpoznání nově doplněné části, která nebyla zcela napodobivě zapojena, ale je možné ji při bližším pohledu rozpoznat, aniž by při celkovém pohledu rušila.

Celkové hodnocení

Můj celkový dojem z práce bakalářské práce Zuzany Auské je pozitivní. Text je přehledně uspořádán, je jasný a srozumitelný, po jazykové stránce na dobré úrovni. Studentka se s řešenými problémy vypořádala s profesionalitou a vysokou erudicí. Obrazová dokumentace je rovněž velmi dobře zvládnuta, fotografie dobře ilustrují provedení jednotlivých kroků.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji stupeň hodnocení **výborně**

V Kolíně dne 2. 9. 2017

Martin Kulhánek